

Борова Тетяна Анатоліївна,
orcid.org/0000-0003-1765-4425
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки,
іноземної філології та перекладу
Харківського національного
економічного університету
ім. С. Кузнеця

Маслова Ніна Іванівна,
orcid.org/0000-0002-3551-9633
кандидат філологічних наук, доцент,
кафедра іноземної філології
Комунальний заклад «Харківська
гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

ДЕЯКІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯМ ЕЛЕКТРОННИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Анотація. У статті подаються результати аналізу застосування змішаних та електронних технологій навчання у процесі управління процесом вивчення англійської мови студентами ЗВО з урахуванням системи управління знаннями. Використовувався логіко-системний і структурно-функціональний аналіз наукової літератури. Зазначено важливість вивчення іноземної мови студентами ЗВО як загальної (універсальної) компетентності. Виявлено переваги застосування змішаних та електронних технологій навчання англійській мові студентам. Визначено основні форми електронного навчання у процесі вивчення англійської мови студентами ЗВО. Дано визначення таким поняттям: змішаний тип навчання, що має в основі мультимодельне навчання; інтерактивна модель навчання; «управління знаннями». Схарактеризовано основні інтерактивні методи навчання англійській мові. Досліджено, що розроблення методів «управління знаннями» підвищує основи управлінської діяльності і розглядається як науковий компонент управління не тільки з боку викладачів, а й самих студентів. Розглянуто електронний навчальний простір у межах єдиного інформаційно-освітнього середовища. Подано визначення єдиному інформаційно-освітньому середовищу. Виокремлено освітні он-лайн інструменти, що складають віртуальне навчальне середовище. Проаналізовано методи, прийоми, технології організації освітньої діяльності, що спрямовані на застосування інформаційно-комунікаційних технологій. Показані найвживані в освіті

електронні технології навчання. Продемонстровано пріоритетність використання електронних технологій навчання англійській мові в інформаційному просторі. Проаналізовано он-лайн, традиційний та змішаний типи навчання. Визначено ролі викладача англійської мови при застосуванні змішаних та електронних технологій на занятті.

Ключові слова: інтерактивні технології, електронні технології, змішане навчання, інформаційний простір, якість освіти, англійська мова, модель навчання, управління знаннями, віртуальне навчальне середовище.

Актуальність дослідження. Якість освіти фахівця та професійний рівень певною мірою залежить від його вмінь самостійно працювати та самоорганізовуватися. Проте, вибір форм, методів навчання студентів безпосередньо впливає на якість їх навчання. Отже, підвищення якості освіти є одним з найактуальніших завдань сучасності. Вирішення яких пов'язане з модернізацією змісту освіти, оптимізацією засобів та технологій організації освітнього процесу. Вивчення та впровадження сучасних технологій в освітній процес, зокрема у ході вивчення англійської мови, а також пошук шляхів управління цим процесом є актуальним для сьогодення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українські та зарубіжні науковці досліджували проблему удосконалення форм і методів навчання студентів, формування їхньої професійно-педагогічної спрямованості, аналізували соціально-психологічні і дидактичні умови використання групових та індивідуальних форм навчання (І. Зязюн, В. Луговий, З. Слєпкань та ін.). Управління освітнім процесом у закладі вищої освіти (Г. Єльнікова З. Курлянд, З. Рябова, М. Фіцула,). Інтерактивні методи навчання іноземній мові були предметом наукової розвідки таких авторів як: І. Зимня, Л. Карпенко, Т. Колбіна, С. Ніколаєва, Є. Пассов, Н. Тучина та інші. Технології електронного навчання (Є. Полат). Проте, немає спеціальних досліджень з управління застосуванням змішаних та електронних технологій навчання англійській мові студентів ЗВО в інформаційному середовищі.

Мета даної статті є аналіз застосування змішаних та електронних

технологій навчання у ході управління процесом вивчення англійської мови студентами ЗВО в інформаційному середовищі. Завдання, які необхідно вирішити: виявити переваги застосування змішаних та електронних технологій навчання англійській мові студентам; схарактеризувати основні інтерактивні методи навчання англійській мові, які ефективно застосовувати з інструментами електронного навчання, зокрема показати пріоритетність їх використання в інформаційному просторі; визначити основні форми електронного навчання у процесі вивчення англійської мови студентами ЗВО.

Виклад основного матеріалу. Головна стратегічна мета закладу вищої освіти – удосконалення якості освітнього процесу на основі як традиційного навчання, так й електронного навчання. Поєднання традиційного навчання й електронного навчання дає новий тип навчання – змішане. Змішаний тип навчання має в основі мультимодельне навчання, тобто цей тип об'єднує різні методи, форми та засоби навчання, включаючи різні модуси взаємодії викладача та студента, моделі навчання, стилі навчання із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

У зв'язку з цим виникає потреба у пошуку ефективних сучасних технологій навчання іноземній мові, зокрема англійській, у закладах вищої освіти, які б забезпечували якість навчання та відповідали сучасним вимогам суспільства до фахівця з урахуванням компетентнісного підходу.

Компетентнісний підхід уможливорює більш повно й обґрунтовано описати результати підготовки того, хто навчається, тому що його функціонування як фахівця високої кваліфікації передбачає не просто готовність індивіда, але й здатність до роботи в сучасних умовах динамічних змін як у світі технологій, так і в суспільному житті. Фахівець, орієнтований на майбутнє, повинен бути готовий до створення нового (наприклад, конкурентоздатної продукції) у сфері своєї професійної діяльності, а також повинен бути здатний успішно працювати навіть в умовах відсутності у своїй базі знань готових алгоритмів, проявляючи

творче мислення в нестандартних ситуаціях. Так, кожна освітня програма має у переліку програмних компетентностей серед загальних (універсальних) компетентностей обов'язковою такою як: здатність розуміння іншомовних професійних текстів, використання іноземних мов в усній та письмовій формі та для спілкування в міжнародному загальному, науковому і професійному середовищі.

Формування необхідних компетенцій відбувається у межах освітнього процесу у закладах вищої освіти, тому вибір моделей навчання є важливою його складовою.

Одним з ефективних моделей навчання є інтерактивна. Інтерактивна (inter – взаємний, act – діяти) модель – це навчання, що здійснюється в умовах постійної, активної взаємодії усіх учасників освітнього процесу, де студент і викладач є рівноправними суб'єктами. Використання інтерактивної моделі навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання ролевих ігор, спільне вирішення проблем. Технологій інтерактивного навчання існує велика кількість. Кожен викладач може самостійно розробити нові форми роботи з аудиторією. Найбільш поширеними є карусель, акваріум, незавершена пропозиція, мозковий штурм, броунівський рух, дерево рішень, рольова (ділова) гра, кейс метод, дискусія, дебати тощо.

Позитивні результати можна отримати, якщо інтерактивно вивчати іноземні мови. Зокрема, інтерактивні методи навчання англійській мові значно ефективніші, ніж стандартні класичні заняття. Під час проведення інтерактивного заняття викладач і студенти знаходяться в рівних умовах, на одному рівні. На таких заняттях викладач стає учасником дискусії, спрямовує її в потрібне русло, тобто виконує роль модератора, консультанта, помічника тощо. Тобто акцент робиться на студентоцентризмі.

Інтерактивні методи навчання англійській мові допомагають студентам не лише обмінюватися інформацією, а також отримувати

практичні навички спілкування англійською мовою, навчають формулювати свої думки, швидко реагувати і відповідати на репліки співрозмовника. Інтерактивні методи навчання англійській значно прискорюють процес вивчення іноземної мови.

Так, наприклад, мозковий штурм є поширеним прийомом, який застосовується у процесі навчання англійській мові, зокрема його можна використовувати у рольових іграх, кейсах тощо. Ці інтерактивні методи навчання є ефективними для студентів наприкінці вивчення теми або модуля. Такі завдання з елементами проблемної ситуації структуруються за типовою схемою. По-перше, для студентів дається опис ситуації, яка склалася на момент її вирішення. По-друге, подається матеріал для аналізу та використання у ході вирішення завдання. Далі визначаються самі завдання, які необхідно вирішити. Проблема ситуація стосується безпосередньо спеціальності за якою навчаються студенти, але мови її вирішення – англійська. Таким чином, вмотивованість студента у вивченні англійської мови зростає, тому підвищується якість навчання.

За результатами застосування подібних завдань на заняттях з англійської мови відбулися зрушення до більш прискореного формування у студентів таких якостей як вмотивованість, цілеспрямованість, конструктивність, комунікативність, оперативність та креативність.

Важливо, що інтерактивні методи навчання можна застосовувати практично для всіх видів навчання: при особистих зустрічах, в групах, в Інтернеті, по телефонному зв'язку та інших, які пропонує інформаційне суспільство.

Розглянемо більш ретельно застосування інтерактивних методів навчання із залученням елементів електронного навчання та проаналізуємо шляхи управління освітньою діяльністю студентів у новому форматі із залученням електронного навчання.

Усвідомлення того, що знання є більш складне й ілюзорне поняття в порівнянні із інформацією (відомостями), зумовило зацікавлення системою

«управління знаннями» та впровадження сучасних методик «управління знаннями». Протягом минулих десятиліть науковці намагалися визначити поняття «управління знаннями», досліджуючи, що таке знання, і з чим потрібно пов'язувати знання, щоб вони були варті часу та зусиль на їх управління на робочому місці. «Управління знаннями» пов'язано з управлінням інформаційними потоками, що повинно гарантувати, що необхідні відомості досягнуть потрібних людей у конкретний час для того, щоб ці працівники могли вчасно виконати необхідні дії.

Отже, організації все більше спираються на знання, їхня успішність все більше залежить від того, наскільки успішно будуть володіти знаннями працівники, щоб робити свій внесок у ефективне прийняття рішень та у створення інновацій. У деяких випадках це тлумачиться як «управління знаннями», в інших – як «організаційне навчання» або «організаційна пам'ять». Поняття «управління знаннями» (від. англ. knowledge management) з'явилося в середині 90-х років минулого століття у великих корпораціях, з великим обсягом обробки інформації. Основна передумова в «управлінні знаннями» виникла унаслідок можливого багаторазового використання набутої інформації. З появою Інтернету інформацію можна було вільно отримувати та надсилати, а також користуватися новою світовою інформацією. Л. Прусак слушно зазначив, що причиною значної уваги до «управління знаннями» стала глобалізація [6].

Форма представлення знань повинна уможливлувати їхній пошук і освоєння з метою подальшого використання. Це означає, що знання, формалізовані в явному вигляді, будучи освоєними, можуть стати частиною досвіду науково-педагогічного працівника або студента і бути використані ним для вирішення завдань і прийняття рішень. Інша методика «управління знаннями» пов'язана із персональною чи прихованою інформацією, тобто з індивідуальним досвідом, який можна передати тільки через прямий контакт. Ця методика «управління знаннями» підкреслює значення інтелектуального капіталу та заохочує робітників

набувати та передавати здобуті знання. Знання, що породжуються інтелектом людини, здатні продукувати якісно нову інформацію для проходження нового когнітивного кола: інформація + людський фактор = знання → інформація (якісно нова) [7].

Мета «управління знаннями» полягає в підвищенні інтелектуального потенціалу організації, зокрема вищого навчального закладу [1]. Система «управління знаннями» спрямовує дії користувачів інформацією, що дає змогу в майбутньому успішно її знаходити й використовувати.

Як зазначають О. Монахова, А. Бочкар'єв, О. Лукомський та інші «управління знаннями» є технологією, що передбачає комплекс формалізованих методів, які охоплюють: пошук і здобуття знань від носіїв знань; структурування і систематизацію знань; аналіз знань; відновлення знань; поширення знань та генерацію нових знань [2].

Визначаються особливості нових методів генерування знання, а саме: трансдисциплінарність, ринковий контекст, аієрархічні, різнорідні, швидкоплинні форми організації; активні взаємодії між науковими і позанауковими діячами; відкриття і застосування знань не відокремлюються [5].

«Управління знаннями» зумовлює такі кроки у своєму розвитку. До них можна зарахувати розвиток діяльності з «управління знаннями»; підвищення ролі практиків в «управлінні знаннями»; створення і використання мереж в «управлінні знаннями»; використання ІКТ для підтримки «управління знаннями»; формування нових ролей і відносин між дослідниками і практиками для підтримання кращих освітніх досліджень; винайдення нових форм професійного розвитку практиків, що відображають і підтримують пріоритети «управління знаннями»; об'єднання капіталу знання і соціального капіталу; проектування інфраструктури для підтримання «управління знаннями».

Розроблення методів «управління знаннями» підвищує основи управлінської діяльності і розглядається як науковий компонент

управління не тільки з боку викладачів, а й самих студентів. У системі управління з'являється новий об'єкт: знання, тому організації, зокрема заклади вищої освіти, з використанням інтелекту і знань використовують менеджмент як засіб акумуляції знань, інтелектуального капіталу. За таких підходів «управління знаннями» стає більш зрозумілим щодо віднаходження методів та форм навчання у контексті глобалізації.

Нині освітній простір містить електронний навчальний простір, що є складовою світового інформаційного простору, який є стратегічним національним ресурсом. Тому можна розглядати електронний навчальний простір у межах єдиного інформаційно-освітнього середовища. Єдине інформаційно-освітнє середовище визначається як інтегроване середовище інформаційно-освітніх ресурсів (електронні бібліотеки, навчальні системи і програми), програмно-технічних і телекомунікаційних засобів, правил їхньої підтримки, адміністрування і використання, що забезпечують єдині технологічні засоби інформації, інформаційну підтримку і організацію навчального процесу, наукових досліджень, професійне консультування.

З використанням інформаційних технологій в освітньому процесі здійснюється розширення комунікативних умінь, оволодіння ІКТ, формування ІКТ компетентності.

Інформаційні технології ініціюють розвиток нових підходів до технологій навчання, відкривають додаткові можливості створення комп'ютерних систем навчання та контролю знань.

Упровадження ІКТ в освітній процес сприяє розвитку мислення, пам'яті, уваги, спостережливості; формуванню професійно орієнтованих знань, умінь і навичок; розвитку комунікативних здібностей; формуванню умінню і навичок приймати оптимальні рішення або пропонувати варіанти їх розв'язку в надзвичайних ситуаціях; розвитку вміння здійснювати експериментально-дослідницьку діяльність; створенню умов для самооцінки, систематизації та узагальнення майбутнім кваліфікованим фахівцем одержаної інформації з метою професійного самовизначення,

покращення якості підготовки.

Як структура віртуальне середовище забезпечує якісне навчання в Інтернеті. Віртуальні навчальні середовища (VLE) складаються з широкого кола інструментів, таких як: пошукові системи, Інтернет-голосовий зв'язок, обмін миттєвими повідомленнями, групи чатів, електронні листи, RSS-канали, блоги, соціальні мережі, платформи онлайн-відеоконференцій, системи управління студентами, такі як Moodle (<https://moodle.org/>), Sakai (<http://www.sakaiproject.org/>), Canvas (www.instructure.com) та BlackBoard (www.blackboard.com), а також такі програми електронного портфеля як Mahara (<http://mahara.org>), Learner Journey (<http://www.learnerjourney.com/>), foliofor.me (<http://foliofor.me>) та ePortaro (www.eportaro.com). а також внутрішні системи електронного портфеля, розроблені університетами (наприклад, Національний університет Сінгапуру розробив спеціально побудовану систему SELF – Student Electronic Learning Folio). Паралельно, ігрова індустрія працює над віртуальним навколишнім середовищем на деякий час, і освітній потенціал ігор стає все більш зрозумілим і доступним [3].

Отже, якісне віртуальне навчальне середовище, що ґрунтується на педагогічних потребах навчального курсу та його студентах, є надійним, узгодженим з технічною інфраструктурою освітньої установи та регулярно підлягає внутрішнім оцінюванням, оновленням та необхідним вдосконаленням.

Поширеним серед закордонних освітян є ведення блогів, які надають розуміння залученню електронного навчання в освітню діяльність. Так, Скот Стейнберг (ScottSteinberg) у своєму блозі дає пояснення інструментам електронного навчання, які можна застосовувати в освітньому процесі [4].

Автор блогу визначає швидкісне зростання популярності та ефективності залучення дистанційного навчання і освітніх он-лайн інструментів викладачами. Він пропонує огляд найуживаніших

інструментів для електронного навчання. Розглянемо їх. AdobeConnect є популярним серед викладачів та студентів, тому що PDF формат розповсюджений у повсякденному житті. Blackboard є платформою для освітньої діяльності, яка функціонує здебільшого подібно до дошки в традиційних класних кімнатах. Цей засіб забезпечує співпрацю різними способами між викладачами і студентами і поєднує їх співпрацю в єдиному зручному в для всіх місці, що також полегшує прийняття управлінських рішень для адміністрації освітнього закладу. Canvas є «відкритий ресурс» для он-лайн співпраці, який спроектований як можливо просто для користувачів. На відміну від деяких з його аналогів, він безкоштовний у доступі, і має на меті об'єднати інструменти і програму, якими люди вже користуються, наприклад, GoogleDocs або YouTube, замість створення їх власних версій. Coursera – це он-лайн портал, який розміщує навчальні курси від різних університетів країни і світу, забезпечуючи можливість доступу до навчання для студентів де завгодно до яких вони інакше не мали б доступу. Це забезпечує реальну можливість навчатися в он-лайн і бачити безпосередньо переваги від дистанційного навчання. edX – edX є одним з лідерів для доступу до MOOCs, або масовим відкритим он-лайн курсам. Цей курс заснований Гарвардським університетом і МІТ, на платформі запропоновані курси і навчальні матеріали від престижних інституцій, список яких постійно розширюється. ePals – це сайт для співпраці груп студентів у всьому світі має на меті поєднувати однодумців у групи та пари, дозволяє викладачам створювати нові проекти й приєднуватися до уже існуючих. FaceTime дозволяє мільйонам користувачів застосовувати Apple відео конференцію, яку можуть бачити як викладачі, так і студенти. Це най поширений і доступний засіб поєднання через голос та відео один з одним он-лайн. Проте необхідною умовою є наявність Apple засобів. Google Plus Hangouts є соціальною мережею Google, що дозволяє розміщувати он-лайн власні відео, чати тощо, дозволяючи викладачам, студентам, експертам вести он-

лайн конференцію в групі, навіть є можливість зробити трансляцію для зареєстрованих аудіо туристів. iTunes U внутрішнє пристрій Apple для он-лайн і спільного навчання, iTunes U забезпечує тисячі звукових і відео курсів за вимогою. Schoology як інструмент дистанційного навчання, диференціює себе, роблячи акцент на моніторингу та контролі результатів навчання студентів, допомагаючи викладачам проаналізувати шляхи більш ефективного навчання студентів, ґрунтуючись на діяльності студентів. Skype є найбільш вживаним серед інших засобів електронного навчання завдяки тому, що є можливість використовувати голос або відео-виклики в он-лайн, надаючи комунікацію за допомогою ПК, смартфонам, планшетах і мобільним пристроям, роблячи це корисним інструментом в арсеналі педагогів. Тисячі викладачів і студентів можуть користуватися цим, щоб з'єднатися з експертами, або друзями і педагогами, в реальному часі для чатів і все безкоштовно. Udacity є іншим засобом, який використовується в MOOC платформі. Udacity бачить свою роль, як «демократизація освіти», оскільки проводяться он-лайн уроки і класи більш ніж до 160,000 студентів приблизно в 200 різних країнах. Youtube, оснащений різноманітними освітніми відео класами доступними в он-лайн, є неймовірно надійним інформаційним ресурсом і доступним джерелом на будь-які теми, зокрема для вивчення іноземної мови.

Отже, серед зазначених вище інструментів електронного навчання, викладачі кафедр, на яких працюють автори статті, при викладанні англійської мови активно застосовують AdobeConnect, Smartboard, GoogleDocs, Skype, Youtube та Moodle, а також працюють з іншими засобами, які допомагають створити реальне іншомовне середовище.

Зазначимо, що поширення знайшов метод пошуку та використання освітньої інформації через Інтернет. Можливість починається від завантаження навчального змісту (наприклад, зміст навчальних дисциплін університету у iTunes, цифрові підручники, і відео або звукові матеріали) та розповсюджується на неформальне навчання (наприклад, Massive Open

Online Courses) повністю структурованим он-лайн курсами, які включають оцінювання та сертифікацію.

Он-лайн навчання не має обмежень у часі та просторі, які притаманні традиційним формам навчання. Он-лайн форма навчання використовується людьми, які шукають різні освітні можливості і вона заснована на дистанційній формі навчання. Проте не варто протиставляти традиційні форми навчання та електронні, які можуть доповнювати одна одну. Он-лайн форма навчання розглядається як інший метод навчання, який може застосовуватися самостійно, або як додатковий у традиційному навчанні.

Он-лайн навчання відрізняється від традиційного та змішаного типу, проте може мати переваги над іншими типами навчання. Формально он-лайн навчання використовує Інтернет. Воно вимагає доступ до Інтернету, адекватне обладнання таке як: комп'ютер, ноутбук, планшет або інші необхідні пристрої. Проте це не все, ще потрібні спеціальні форми з'єднання.

У процесі впровадження електронного навчання викладачам необхідно підвищувати свій професійний рівень. Викладачам може надаватися підтримка у таких ключових напрямках: розвивати методики інтерактивного типу навчання, розробити інструкції для он-лайн навчання, вивчати нові технології навчання та використовувати змішані технології, проводити маркетинг он-лайн курсів. Також має бути забезпечення адекватної підтримки для викладання курсів (наприклад, мультимедії), можливість групової підтримки, зворотного зв'язку та моніторингу, підтримка в управлінні завантаженням матеріалів, особливо відповідно до розробки курсів, забезпечення служби підтримки студентів викладачами та наявність таких навичок у викладачів. Відділ з дистанційного навчання освітньої установи має допомагати забезпечувати якість викладання.

З огляду на зазначене вище, зауважимо, що у сучасній освіті дуже важливими і актуальними стають питання щодо методів, прийомів, технологій організації освітньої діяльності, спрямованих на застосування

інформаційно-комунікаційних технологій. Методи і прийоми використання інформаційно-комунікаційних технологій на занятті – різні, але при їх впровадженні ми виконуємо єдине завдання: зробити зайняття цікавим і результативним з точки зору формування англомовних комунікативних компетенцій. Перевагою такого зайняття є підвищення якості навчання за рахунок новизни діяльності. Інформаційно-комунікаційні технології використовують не лише для викладання знань, але і для їх контролю, закріплення, повторення, узагальнення, систематизації, тому вони успішно виконують дидактичні функції. Використання електронних технологій в навчанні іноземним мовам значно підвищило ефективність викладання, основною метою якого є вдосконалення навичок професійного спілкування (як безпосередньо з носіями мови, так і опосередковано через Інтернет); засоби нових інформаційних технологій виступають інструментом освіти студентів, розвитку їх комунікативних, когнітивних, творчих здібностей і інформаційної культури; використання мультимедійних засобів навчання дозволяє, за відсутності природного мовного середовища, створити умови, максимально наближені до реально мовного спілкування англійською мовою. Перераховані переваги дозволяють зробити висновок про те, що засоби електронного навчання мають дуже потужний потенціал при навчанні усної і письмової іноземної мови.

Застосування інтерактивних технологій за допомогою інструментів змішаного та електронного навчання значно допомагає у ході підготовки студентів до складання міжнародних іспитів з англійської мови. Так, у Харківському національному економічному університеті ім. С. Кузнеця з 2011 року понад 150 студентів склали іспит за міжнародною системою тестування щодо оцінювання рівня володіння мовою (Cambridge ESOL Exams) – Business English Certificate (BEC). Викладачі кафедри та університету мають також міжнародні сертифікати з BEC. На кафедрі педагогіки, іноземної філології та перекладу ХНЕУ ім. С. Кузнеця

створена система підготовки до цих іспитів як студентів, так і викладачів інших дисциплін, зокрема економічних. Такий підхід забезпечив підтвердження ефективності застосування різних типів навчання у процесі вивчення англійської мови студентами ЗВО.

Отже, управління процесом вивчення англійської мови студентами із застосуванням електронних технологій навчання відбувається більш ефективно, тому що задіяні не тільки людські ресурси, а й інші, що значно підвищує вмотивованість студентів до вивчення англійської мови, допомагає створювати необхідне іншомовне та професійно-спрямоване середовище для навчання, утворює умови природного застосування студентоцентричного підходу в освітній діяльності, а також дозволяє з більшою ефективністю викладати англійську мову в межах нормативного курсу вивчення.

Висновки і перспективи. Отже, використання змішаних та електронних технологій в реалізації особово-орієнтованого підходу, у викладанні англійської мови дозволяє значно збільшити час мовної практики на занятті для кожного студента, добитися засвоєння матеріалу усіма учасниками групи, вирішити різноманітні освітні завдання. Викладач, у свою чергу, стає фасілітатором, організатором самостійної навчально-пізнавальної, комунікативної, творчої діяльності студентів, у нього з'являються можливості для вдосконалення процесу навчання, розвитку мовної і мовленнєвої іншомовної компетентності студентів, цілісного розвитку їх особистості.

Перспективи подальшого дослідження. Інтерактивні та електронні технології навчання широко використовуються у процесі навчання англійській мові, проте, залишаються недостатньо вивченими питання, які потребують подальшого дослідження щодо залучення інтерактивних форм навчання у дистанційну форму навчання англійській мові та при використанні мультимедійних технологій.

Використана література

1. Клепко С. Ф. Наукова робота і управління знаннями : навч. посіб. / С. Ф. Клепко. – Полтава: ПОІППО, 2005. - 201 с.
2. Монахова Е. Управление знаниями / Е. Монахова, А. Бочкарев, А. Лукомский, А. Майоров // Ежедневник «PC Week/RE». - 2001. - № 8. - С.-35.
3. A Guide to Quality in Online Learning <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>
4. Distance learning: Best Apps, Tools and Online Services Headshot By Scott Steinberg / THE BLOG ET Updated Oct 23, 2013. www.twitter.com/A.KeynoteSpeake]
5. Kuklinski A. Production of Knowledge and the Dignity of Science / A. Kuklinski (ed.) – Warsaw : EUROREG, 1996. – P. 21
6. Prusak L. Where did Knowledge Management Come From? [Electronic version] / L. Prusak // IBM Systems Journal. – 2001. – Vol. 40 (4). – С. 1002–1007.
7. Wallace P. The Internet in the Workplace: How New Technology is Transforming Work / P. Wallace. – NY. : Cambridge University Press, 2004. – P. 135–141.

References

1. Klepko S. F. Naukova robota i upravlinnia znanniamy : navch. posib. / S. F. Klepko. – Poltava: POIPPO, 2005. - 201 s.
2. Monakhova Ye. Upravlenie znaniyami / Ye. Monakhova, A. Bochkarev, A. Lukomskiy, A. Mayorov // Yezhenedelnik «PC Week/RE». - 2001. - № 8. - S.-35.
3. A Guide to Quality in Online Learning <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>
4. Distance learning: Best Apps, Tools and Online Services Headshot by Scott Steinberg / THE BLOG ET Updated Oct 23, 2013. www.twitter.com/A.KeynoteSpeake]
5. Kuklinski A. Production of Knowledge and the Dignity of Science / A. Kuklinski (ed.) – Warsaw : EUROREG, 1996. – P. 21
6. Prusak L. Where did Knowledge Management Come From? [Electronic version] / L. Prusak // IBM Systems Journal. - 2001. - Vol. 40 (4). – С. 1002–1007.
7. Wallace P. The Internet in the Workplace: How New Technology is Transforming Work / P. Wallace. - NY. : Cambridge University Press, 2004. - P. 135–141.

Боровая Татьяна Анатольевна,
 доктор педагогических наук, профессор,
 заведующая кафедры педагогики, иностранной филологии и перевода
 Харьковского национального экономического университета

им. Семена Кузнеца, г. Харьков, Украина

Маслова Нина Ивановна,

кандидат филологических наук, доцент, кафедры иностранной филологии
Коммунального учреждения «Харьковская гуманитарно-педагогическая
академия» Харьковского областного сонета, г. Харьков, Украина

НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЕ ПРОЦЕССОМ ИЗУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЭЛЕКТРОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ОБУЧЕНИЯ.

Аннотация. В статье подаются результаты анализа использования смешанных и электронных технологий обучения в ходе управления процессом изучения английского языка студентами вузов, принимая во внимание систему управления знаниями. Использовался логико-системный и структурно-функциональный анализ научной литературы. Сделан акцент на важность изучения иностранного языка студентами вуза как общей (универсальной) компетентности. Выявлены преимущества применения смешанных и электронных технологий обучения английскому языку студентами. Определены основные формы электронного обучения в процессе изучения английского языка студентами вузов. Дано определение таким понятиям как: смешанный тип обучения, который имеет в основе мультимодельное обучения; интерактивная модель обучения; «Управление знаниями». Охарактеризованы основные интерактивные методы обучения английскому языку. Доказано, что применение методов «управления знаниями» повышает основы управленческой деятельности и рассматривается как научный компонент управления не только со стороны преподавателей, но и самих студентов. Рассмотрено электронное учебное пространство в рамках единой информационно-образовательной среды. Даны определения единой информационно-образовательной среде. Выделены образовательные онлайн инструменты, которые применяются в виртуальном учебном процессе. Проанализированы методы, приемы, технологии организации учебной деятельности с применением информационно-коммуникационных технологий. Показаны самые распространенные в образовании электронные технологии обучения. Продемонстрирована приоритетность использования электронных технологий обучения английскому языку в информационном пространстве. Проанализированы онлайн, традиционный и смешанный типы обучения. Определены роли преподавателя английского языка при применении смешанных и электронных технологий на занятиях английского языка.

Ключевые слова: интерактивные технологии, электронные технологии, смешанное обучение, информационное пространство, качество образования, английский язык, модель обучения, управление знаниями, виртуальная образовательная среда.

Tetyana Borova,

Doctor of Science (Pedagogy), professor,
Chair of the Department of Pedagogy, Foreign Philology and Translation
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

Nina Maslova,

PhD (Linguistics), Associate professor, Foreign Philology Department,
Municipal Establishment “Kharkiv Humanitarian Pedagogical Academy”
Kharkiv Regional Council

SOME ASPECTS OF THE PROCESS OF STUDENTS' ENGLISH LEARNING MANAGING WITHIN E-LEARNING TECHNOLOGIES SCOPE

Abstract.

The article deals with the analysis of blended and e-learning technologies scope in the process of students' English learning managing in higher educational establishments. The logical and system and structural functional analysis of scientific literature was used. The importance of learning foreign languages by students as a general (universal) competence is revealed. The advantages of blended and e-learning technologies application in teaching and learning English have been given. The main forms of e-learning in the English learning process are determined. The definitions, such as: blended learning that is based on multimodal learning; interactive learning model; Knowledge management are grounded. The basic interactive English teaching methods are described. It is researched that the development of knowledge management methods increases the management activity basis and it is considered as a management scientific component both for teachers and for students. E-learning space within the framework of a common informational and educational environment is considered. The definition of a common information and educational environment is given. Educational on-line tools, forming a virtual learning environment, are singled out. The methods, techniques, technologies of educational activity organization applied the information and communication technologies are analyzed. It is focused on the education electronic learning technologies. The most effective and popular e-learning technologies are highlighted. Teaching English interactive technologies implementation priority in information space has been demonstrated. The online, traditional and blended learning technologies have been analyzed. The English teacher's roles in the process of interactive and e-learning technologies implementation are determined.

Keywords: interactive technologies, e-learning technologies, blended learning, information space, quality of education, English, model of studies, knowledge management, virtual learning environment.

Стаття надійшла до редакції 01 листопада 2018 року

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
З.В. Рябова